

Sygn. akt VI U 196/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2023 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bartosz Szałas

Protokolant: protokolant sądowy Paulina Świętochowska

po rozpoznaniu w dniu 21 lipca 2023 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania K. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W.

o zasiłek chorobowy

- zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. z dnia 16 lutego 2023 roku, znak: 550000/603/CW/727516/2023/ZAS, w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się K. H. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 18 sierpnia 2022 roku do 26 października 2022 roku oraz uznaje, że odwołujący się K. H. nie jest zobowiązany do zwrotu zasiłku chorobowego wypłaconego za wskazany wyżej okres wraz z odsetkami.

Sygn. akt VI U 196/23

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 lutego 2023 roku, nr sprawy: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. odmówił K. H. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 18 sierpnia 2022 roku do 26 października 2022 roku oraz zobowiązał go do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego za ten okres. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, że K. H. nie podlegał w okresie powstania niezdolności do pracy ubezpieczeniu chorobowemu.

(decyzja ZUS z dnia 16.02.2023r. – akta organu rentowego)

Od powyższej decyzji K. H. wniósł odwołanie, wskazując, że nie został poinformowany, że po wykorzystaniu urlopu ojcowskiego musi się ponownie zarejestrować do ubezpieczenia chorobowego, a taką informację dostał z ZUS dopiero w styczniu 2023 roku i wtedy też dokonał przerejestrowania.

(odwołanie – k. 1)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości, powtarzając argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie – k. 2 – 2 verte)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący się K. H. był niezdolny do pracy w okresie od 18 sierpnia 2022 roku do 26 października 2022 roku.

(bezsporne)

Odwołujący się K. H. w okresie od 12 kwietnia 2022 roku do 25 kwietnia 2022 roku przebywał na urlopie ojcowskim. Nie przerejestrował się w tym okresie do ubezpieczenia zdrowotnego. Po upływie okresu urlopu ojcowskiego odwołujący się nie zgłosił się ponownie do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. Odwołujący się nie miał świadomości, że przebywając na urlopie ojcowskim powinien wyrejestrować się z ubezpieczeń i zgłosić jedynie do ubezpieczenia zdrowotnego, a po zakończeniu okresu urlopu ojcowskiego powinien z powrotem zgłosić się do ubezpieczeń, w tym do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. Odwołujący się po zakończeniu urlopu ojcowskiego nadal płacił składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe w odpowiedniej wysokości. Dopiero w styczniu 2023 roku otrzymał informację z ZUS, że powinien się przerejestrować i zarejestrować od nowa od dnia 26 kwietnia 2022 roku do ubezpieczenia chorobowego, co też zrobił dnia 12 stycznia 2023 roku. Odwołujący się nie miał intencji, ani woli zaprzestania podlegania ubezpieczeniu chorobowemu od 26 kwietnia 2022 roku.

(dowód: deklaracje ZUS DRA – k. 12 – 20, zeznania odwołującego się K. H. – protokół rozprawy z dnia 21.07.2023r. od 00:03:24 do 00:09:25, ZUS ZUA i ZUS ZWUA z dnia 12.01.2023r. – akta organu rentowego)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane wyżej dowody z dokumentów, których wiarygodność nie została skutecznie zakwestionowana przez strony w toku postępowania. Sąd oparł się również na zeznaniach odwołującego się K. H., które zostały przez Sąd uznane za wiarygodne, znajdują bowiem potwierdzenie w pozostałym zebranych materiale dowodowym, a ponadto ZUS nie zaferował żadnych dowodów, które miałyby przemawiać przeciwko wiarygodności tych zeznań.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie jest odwołanie K. H. od decyzji ZUS odmawiającej mu prawa do zasiłku chorobowego za okres od 18 sierpnia 2022 roku do 26 października 2022 roku oraz zobowiązującej go do zwrotu świadczenia jako nienależnego.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2022 roku, poz. 1732) zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Z kolei zgodnie z art. 1 ust. 1 tej ustawy świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą przysługują osobom objętym ubezpieczeniem społecznym w razie choroby i macierzyństwa określonym w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1009, 1079, 1115 i 1265), zwanym dalej "ubezpieczonymi".

W niniejszej sprawie ZUS argumentował, że odwołujący się w okresie powstania niezdolności do pracy nie podlegał ubezpieczeniu chorobowemu. Było to spowodowane tym, że z dniem 12 stycznia 2023 roku złożył korekty, w których wyrejestrował się ze wszystkich ubezpieczeń poza zdrowotnym na okres pobierania przez niego urlopu ojcowskiego od 12 kwietnia 2022 roku do 25 kwietnia 2022 roku oraz zgłosił się ponownie do ubezpieczeń społecznych, w tym dobrowolnego chorobowego od dnia 26 kwietnia 2022 roku. Warto dodać, że była to jedynie korekta, która uporządkowała kwestie podlegania ubezpieczeniom przez odwołującego się. ZUS jednak uznał, że doszło do zgłoszenia do ubezpieczeń dopiero dnia 12 stycznia 2023 roku, a co za tym idzie w okresie pomiędzy zakończeniem okresu urlopu ojcowskiego a dniem 12 stycznia 2023 roku odwołujący się nie podlegał ubezpieczeniu chorobowemu. Sąd nie podziela tego zdania ZUS. W ocenie Sądu odwołujący się korektą jedynie porządkował swój stan konta ubezpieczonego, jeśli on sam by tego nie zrobił, to ZUS powinien z urzędu wyrejestrować go z ubezpieczeń, w tym dobrowolnego chorobowego za okres urlopu ojcowskiego jednocześnie jeśli chodzi o kwestię braku zgłoszenia się odwołującego do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego do razu po zakończeniu okresu urlopu ojcowskiego Sąd miał na uwadze, że nie miał on aż do stycznia 2023 roku świadomości o tym, że w ogóle w okresie urlopu ojcowskiego wypadł z tego ubezpieczenia.

W tym miejscu Sąd pragnie odnieść się do samej kwestii podlegania ubezpieczeniu chorobowemu w okresie urlopu ojcowskiego oraz kwestii skutków braku zgłoszenia po tym okresie do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

Na wstępie należy zauważyć, że w sytuacji odwołującego się analogiczne zastosowanie znajdują przepisy dotyczące przebywania na zasiłku macierzyńskim przez kobiety prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą. Należy więc dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy skorzystać z bogatego orzecznictwa wykrystalizowanego na gruncie stanów faktycznych dotyczących właśnie kobiet nie zgłaszających się po upływie okresu pobierania zasiłku macierzyńskiego z powrotem do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

Aktualnie w orzecznictwie przyjmuje się, że w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą i podlegającą przed pobieraniem tego zasiłku dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu, ustaje tytuł do objęcia owym ubezpieczeniem chorobowym. Innymi słowy przez okres pobierania zasiłku macierzyńskiego dana osoba nie podlega już ubezpieczeniu chorobowemu. Aby po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego (w niniejszej sprawie za okres urlopu ojcowskiego) móc dalej podlegać dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu ubezpieczony powinien złożyć odpowiedni wniosek do ZUS o objęcie go tym ubezpieczeniem. W niniejszej sprawie odwołujący się takiego wniosku nie złożył od razu, a dopiero odpowiednią korektę złożył dnia 12 stycznia 2023 roku. Oznacza to, że w świetle rygorystycznie interpretowanych przepisów nie podlega on dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego, a co za tym idzie nie ma prawa do świadczeń w postaci zasiłku chorobowego. W orzecznictwie jednak dostrzeżono wagę powstałego problemu i wyrażono powszechnie aprobowany pogląd, zgodnie z którym „w związku z tym, że do utraty tytułu do podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu dochodzi z mocy prawa na skutek rozstrzygnięcia zbiegu tytułów objęcia ubezpieczeniem społecznym, obowiązkiem organu rentowego wynikającym z art. 8 i art. 9 k.p.a. jest pouczenie osoby prowadzącej pozarolniczą działalność, że z chwilą objęcia jej obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowymi z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego jej dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustaje, a ponowne objęcie tym dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym w związku z prowadzoną pozarolniczą działalnością może nastąpić po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego, co wymaga jednak złożenia stosownego wniosku” (postanowienie SN z dnia 27 kwietnia 2021 roku, sygn. akt III USK 112/21). W niniejszej sprawie Sąd ustalił, że odwołujący się nie został w żadnym momencie pouczonej przez ZUS o konieczności ponownego zgłoszenia się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu ojcowskiego, dopiero w styczniu 2023 roku otrzymał pierwszą informację w tym przedmiocie, co skutkowało natychmiastową jego reakcją i złożeniem korekty.

W orzecznictwie wskazuje się również, że „udzielenie przez organ rentowy osobie prowadzącej działalność pozarolniczą nieprawidłowej informacji co do czynności niezbędnych dla dalszego podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, może być podstawą stwierdzenia, że taka osoba podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od pierwszego dnia przypadającego bezpośrednio po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego, choćby złożyła ona dopiero w późniejszym czasie ponowny wniosek o objęcie jej ubezpieczeniem chorobowym” (wyrok SN z dnia 22 stycznia 2020 roku, sygn. akt I UK 311/18, wyrok SN z dnia 12 sierpnia 2020 roku, sygn. akt II UK 384/18).

W ocenie Sądu analogicznie jak błędne pouczenie ZUS-u należy traktować sytuację, w której brak jest w ogóle jakiegokolwiek pouczenia ze strony tego organu. Sąd miał na uwadze, że odwołujący się sporządził odpowiednie korekty deklaracji rozliczeniowych dopiero w styczniu 2023 roku, jednocześnie jednak cały czas opłacał składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe i nigdy nie wyraził woli zrezygnowania z niego. Brak złożenia przez niego wniosku na formularzu ZUS od razu po zakończeniu urlopu ojcowskiego wynikał jedynie z przeświadczenia, że nadal podlega ubezpieczeniu chorobowemu również po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego. W tej sytuacji Sąd uznał, że odwołujący się podlegał dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od pierwszego dnia po zakończeniu okresu urlopu ojcowskiego, a co za tym idzie spełnia on przesłanki do nabycia prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia od 18 sierpnia 2022 roku do 26 października 2022 roku. Jak bowiem niewątpliwie słusznie i celnie wskazał Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w uzasadnieniu wyroku z dnia 5 maja 2022 roku, sygn. akt VII Ua 13/22, „trzeba uznać, że ubezpieczona nie powinna ponosić ujemnych konsekwencji wynikających z wadliwego zachowania organu rentowego” i dalej: „organ rentowy nie może przerzucać na nią ciężaru odpowiedzialności za skutki własnych zaniedbań”.

Reasumując, Sąd uznał, że odwołujący się, wobec braku jakiegokolwiek pouczenia ze strony ZUS i jednoczesnego opłacania składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe od dnia następnego po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu ojcowskiego, podlegał ubezpieczeniu chorobowemu od 26 kwietnia 2022 roku, a co za tym idzie podlegał mu także w chwili powstania niezdolności do pracy. Sam zaś fakt, że zgłoszenie do ubezpieczeń złożył dopiero dnia 12 stycznia 2023 roku nie ma tu decydującego znaczenia, była to bowiem jedynie korekta, która potwierdzała stan faktyczny, czyli opłacanie składek przez odwołującego się od razu po ustaniu okresu urlopu ojcowskiego. To z kolei prowadzi do wniosku, że zachowuje on prawo do świadczeń z ustawy zasiłkowej, których ZUS odmówił mu w zaskarżonej decyzji, organ bowiem nie kwestionował od strony medycznej samej niezdolności odwołującego się do pracy. Wobec tego Sąd uznał, że odwołujący się zachowuje prawo do zasiłku chorobowego za okres od 18 sierpnia 2022 roku do 26 października 2022 roku. Jednocześnie oznacza to, że świadczenie wypłacone mu za ten okres przez ZUS nie jest świadczeniem nienależnym, odwołujący się więc nie jest również zobowiązany do jego zwrotu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.